

ez du aurkitu ANAITASUNA baino aldeko sutuagorik, eta ez dut inoren epelkeria (neuronena aurren doala) salatzeke asmorik, oinak bero bezain burua hotz eduki nahia ez baita inoiz epelkeria izan. Mendizale azkarrak gogoko ditu lasterbideak. Kezkatiagoak, berriz, zeharkakoak hautatu ohi ditu, indarrek uko egingo ez ote dioten beldurrez, gailurrera gabe.* Pentsa ere dezake biderik zuzenena ez dela beti, orduz eta minutuz, laburrena izaten. Argia ere bestela mugitzen omen da eta, bakana gotik trinkoagora eta alderantziz igartzekoan. Nolanahi ere den, eta helburu berbera dugularik, nork berari dagokion bidea jo dezake begiz. Horrela, bizkorrak akuila ditzake berankorrek, eta begiratuak (galendua* omen dabil uberen* bila) zentzaraz presakaegi dabiltzanak.

Batera behar horren nondik-norakoa ez da neke neuritzen. Premiako dituen zenbait erabilbide hertsia* eta are* giltzatuak aurkitu ditu hizkuntzak, eta ez zaigu orain ardura zeren eta noren erruz gertatu den hori. Traba-debekuak baztertzen hasiak dira euskaldunak: batzuek, egia esan, aspaldidanik. Gero eta lasterrago joan nahi genuke abiatu garen bideetan barrena eta, zabaldu direnez gainera, zabaldu behar diren eta (nahi eta ez, handik edo hemendik) zabalduko direnez ere baliatu nahi dugu. Bideak zabaltzen ari garen bitartean, beraz, eta zabaldu gabe daudenak gogoan ditugularik, hizkuntza hezten, zabaltzen eta zorrozten ihardun behar dugu, biharamunerako beti, bizi garen egunerako ez ezik. Hizkuntza, berez, prest daukagu, mila bider esan den bezala, baina ez du euskaldunen aho-etzpainak beste mintzabiderik. Bestela esan, geurok gara aho-etzpainak —eta, hegaztien gisa,* lumak— dantzatu behar ditugunak, hura mintzatu baldin bada.

Askok uste dugu, eta ez dirudi uste honek alderdia ustel duenik, landua bezain batua beharko duela izan inguru hauetan (eta hemen hazia da, hemen jaioa ez bada ere) bizilekurik aurkituko baldin bada. Aldez aurreko ondalanaren* premia edonon nabari daiteke, bizirik irauten duten hizkuntzetan; ez horrenbeste gogoaren ahuleria* dela medio hilik edo hil zorian daudenen artean. Badirudi, esate baterako, oraingo hebreoa ezerezetik sortua dela, aspaldiko lainoetan izkutatu ziren erroez kanpo. Egia da, bai, Jesukristoren garaian eta are lehenago ere ez zela inoren «amaren hizkuntza». Palestinan bertan. Egia ere da badirela Israelen arrazoi bereziak

hebreo berriaren jaiotzea edo bizkundera esplika dezaketenak. Dena den, maizegi* saihestu ohi da gure artean hizkuntza «hil» hori lantzeko, sortze-lan eta itzulpenen bitartez, mendez mende atertu* ez den lan ikaragarria. Eta, hizkuntza zaharberitu hori ofizial bihurtu zedin, jende ugari bihotzez maite zituen hizkerak (eta ez ziren han hemengo euskalkiak) baztertu eta nolazpait gutietsi* behar izan zituzten. Eguzki aldeko literatura aberatsaren jabe den «yiddisch» hori dialektua da, baina ez hebreoarena, alemanarena baizik. Mendebaleko sefardim batzuen ere, gaztelania da, bere gisakoa baina gaztelania, ez hebreoa.

Ez da sekula batasunik ez hizkuntza eraberritzerik agertu gataska* eta galerarik gabe, eta besterik dioena ez da egiaz ari. Gurean eginbide horretan parte hartu dutenak ez ditu borrokarako gogoak magitu, agindurik daukatena betetzeko asmoak baizik. Goragotik (ez dakit nondik) datorkien deiari erantzun nahi liokete, indarren neurrian, eta barrenik muinenean somatzen duten deiaren oihartzunari.* Bakezko jendea ere ez dago, ordu larrietan batez ere, agintaririk gabe.

Baso zabalen —eta giro berrien— aitzindari izan dugun ANAITASUNA-z mintzatu naizenez gero, ez nuke aipamen berezi eta ohorezkorrik gabe utzi nahi horko anaia ixilkari den Imanol Berriatua, horrek hartu baitzuen —frogatua bezala ari naiz— martiritarako aurki daitekeen biderik erosoenetakoren* bat. Ezta ere hor hainbeste lerro bizi, eder eta garratz, argitara zituen Gabriel Aresti. Beterik zeukan eremu zabala huts ageri zaigu orain.

MITXELENA

N.B. Badirudi zenbait jatorzalek ez dituela bertsole-riak behar adina* ezagutzen, haien hizkera besteri eskaini arren eredu gisa.* Horrelakoren batek burua behar baino gehiago neka ez dezan, bada, aditzera eman nahi nioke artikulu honen burukoak Xepelarrenak omen direla. Aita Zavalaren bildumatik* mailebatuak.* 286gn. plaman aurki ditzake gogoak ematen dionak.

36477

ANAITASUNA lekuko

Denbora joan ala,* arazoan irtenbideak ezezik,* arazoak berak ere aldatzen dira. Herri bakoitzaren Kondairan, mende bakoitzari, belaun* bakoitzari, bere arazo multzo berezia, bere «problematika» dagokio.

«Urteak joan eta urteak jin*» horretan, aisa* galdu ohi dugu ondokook arazo multzo horren aldakuntzaren funtsa.* Konturatu ere gabe, «geure modura», geure pentsakeraren arabera,* geure ustez «azalpena» duten eragile izkutuen* arabera, argitu nahi izaten dugu bestetango* edo urrungo problematika. Bere ez zekitena, guk ba dakigu! Birpentsatu egiten ditugu gertakariak, hitz batez; geure logikaren eta geure kezken arabera «ulertuz» eta «ulerteraziz». Txit aurreraino eraman zuten mistifikazio sakon hau XIX. mendeko filosofia eta- gun batzuk.

Hori horrela izanik, balio aparta dute bere mende-ko lekuko* izan diren idazleek. Beren garaikideen kexak eta esperantzak bizituz eta «nortuz», lekuko bikain

Aldizkari hau irakurri nahi baduzu, bete ezazu argi argi ondoko txartela eta bidal helbide honara:

ANAITASUNA - Pelota, 4.-1.º

Apart. 495 - Bilbao-5.

Izen-deiturak

Bizilekua

Herria

Probintzia Tel

gertatzen zaizkigu; ezen,* Kon-
daira egiten duten gizonen subje-
tibismo edo "ni-keria" zalantzarik
gabe baldin bada ere, Kondaira
gero, "a posteriori", azaldu uste
dutenena, ez baita txikiagoa. Kon-
daira azalpen guztiak dira apriori
baten eskemaren araberrako bir-
pentsaketa soil; eta errelatibismo
horretan, bertako lekukoei dago-
kie baliorik funtsatuena.

Lekukoeak laguntza gaitza*
eman dezakete, gureak ez diren
munduez pentsatzeko. Arestik, Ri-
kardo Arregik, Krutwigek, Joxe
Azurmendik, Josu Arenazak be-
rak beste muturrean, nor bere
mailan eta lekuko gisa,* interes
handia izango dute ondoko urtee-
tan, gaurko Euskal Herria ulertze-
ko.

ANAITASUNA, hildo* bere-
tik, lekuko bikaina da. Euskal ez-
kerrak urte hauetan ezagutu eta
pairatu* duen kinkaldi* gaiztoa,
ANAITASUNAKo lerroetan ager-
tu da agian* nabarmenenik. On-
doko urteetan beharbada bitxi eta
funsgabe gertatuko zaizkien ide-
i burruka eta "sasi problema" ba-
tzuren kakoa, hor agertuko da,
anitz* artikulutan mamiturik, be-
re horretan, tinko, geroko belau-
nen eta urrungo ikertzaileen argi-
bide.

Hein* batez, ANAITASUNAK
ezagutu duen krisialdia, etsaiak
berak azkartua izan ez den neu-
rrian, Europa guztiko ezkerrak
ere ezagutua du; eta Marxen in-
guruan gertatu da. Lehen aldian,
hurbilketa bat ikusi da; eta gaur,
urrunketa jarraitu zaio.

Alderdi honetatik, ezkertar in-
tektualen bilakabidea,* Europan
eta Euskal Herrian, antzekoak di-
ra; nahiz gurean, eta tradizioari eu-
tsiz, esperantzak eta zalantzak
beste lekutan baino aisa berandua-
go mamitu badira ere. Hain zuzen
ere, antzekoegi gertatu dira gu-
reak, eta berantegi; pentsatu bai-
no *kopiatu* egin bagenu bezala.

Lekukotasun horretan, dena
dela, lan ona egin du ANAITA-
SUNAK: kezak zituztenei ager-
pide bat eskaini die.

Besterik ere egin nahi ote luke
ANAITASUNAK? Ezkertarren gi-
datzaile, edo laguntzaile bederen,*
izan nahi ote luke? Zuzendaritzak
eta idazleek dute azken hitza honi
buruz. Baina, baiezkoan, eta argi-

tzaile ere izan nahi izatekotan,
aholku* bakar bat emango nizue-
ke nik: gure problematika ez du-
ten herriek eta guk, nahitaez,
erantzun DESBERDINAK behar
ditugula. Beste mendetan, beste
gizarte motatan, bestelako egoe-
ratan, egoki izan diren pentsake-
rak, horregatik berorregatik eta
besterik gabe, *desegoki* gertatzen
eta gertatuko direla derrigor. Mao-
ismoa eta foruzaletasun itsua zo-
rakeriak dira gaurko Euskal He-
rrian. Bilatu egin behar dugu ge-
re bidea, geure buruan ikertuz,
geure kabuz* asmatuz, dogmake-
riak alde batera utziz, gure antze-
ko diren herrietan deskalabro na-
barmen gertatu diren filosofiak
eta politikabideak, otoi, ez gurean
1975.ean xeru-xeru proposatuz!

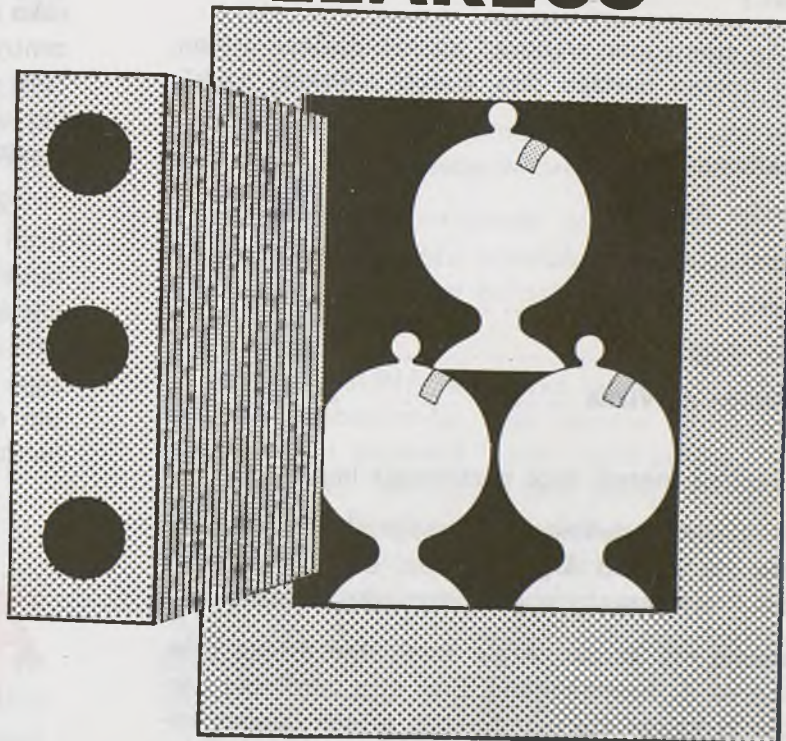
Izan zaitezte, beraz, ausart.*
Ez zaitezte izan modaren morroin.
Nantereke edo Shanghaiko joerak,
gonbarazio baterako, ezin daitez-
ke gaurko Euskal Herri ukatu ho-
netan egoki izan. Oihenartek zi-
oèn "herrik bere aztura*" hura*
birmoldatuz, "herrik bere ezker-
bidea" esango genuke. Inora begi-
ratu nahi izatekotan, guk Okzita-
niara begiratu behar dugu, Gale-
sera, Kataluniara, Québec-era.
Inon izatekotan, hor ditugu "anaia
bizkiak". Ez Txinan, Zambian edo
Albanian.

Hots, eginkizun honetan,
ANAITASUNAK ba leukake zer
esanik eta zer argiturik.

LARRESORO

Gurekin aurreratu ezazu

ZURE ALDE ASKO DEZAKEGU

Probintzian era ontako leen etxea generalrik
Gipuzkoa eta Gipuzkoarren alde gogoz
saiatzea da gure asmo nagusia.

**CAJA DE AHORROS PROVINCIAL
DE GUIPUZCOA**

